

**Изказване на вицепремиера по управление на средствата от ЕС
Илияна Цанова при представянето на Споразумението за партньорство
за програмния период 2014-2020**

Уважаеми госпожи и господа,

Благодаря Ви, че сте тук днес. Поводът да сме заедно е едно изключително важно събитие за България и това е одобреното Споразумение за партньорство от Европейската комисия за периода 2014-2020 г. Това споразумение ще осигури близо 16 милиарда евро за подкрепа на българската икономика и нейния растеж. Това са парите за градовете и селата, за земеделците, за предприемачите, за младежите, за безработните, за образованието, за природата.

Одобряването на Споразумението е силен сигнал за ангажимента на Европа към България. То е и ясен план за инвестиции и реформи, които ще допринесат за устойчив икономически растеж и най-важното – повишаване качеството на живот на българските граждани. Този документ отново връща реформите в дневния ред на България. Необходимите реформи ще са в основата за ефективното и качествено използване не само на европейските Структурни и инвестиционни фондове, но и на националния ресурс. Тези реформи не могат повече да се отлагат и Европейската комисия ще бъде наш партньор в този процес.

Благодаря за взаимодействието и диалога с Европейската комисия, които бяха неотлъчно до нас по този дълъг път. Своят съществен принос за Споразумението имат и социално-икономическите партньори, местните власти и неправителствени организации.

Както знаете Споразумението е плод на усилията на три правителства. Процесът се стартира от министър Томислав Дончев, премина през служебното правителство, ние дадохме своя принос, работата по него продължи и министър Зинаида Златанова. Но зад всички нас беше екипът на Министерския съвет, ангажиран с програмиране на средствата от Европейския съюз, ръководен от госпожа Добринка Кръстева. Специално поздравления за успешната работа! Благодаря Ви много, колеги!

Изпълнението на Споразумението ще очертае хоризонта на една различна и по-добра за своите граждани България. Преди да премина към конкретните параметри на документа бих искала да съобщя, че в края на месеца одобреното споразумение ще бъде подписано на официална церемония, датата ще уточним допълнително.

Сега ще продължим с презентацията, която се надявам ще бъде интересна за всички Вас. Както споменахме, общият ресурс от европейските Структурни и Инвестиционни фондове, които ще можем да ползваме и които всъщност се очертават от Споразумението за партньорство възлизат на 9 милиарда 849 милиона евро. Те ще се реализират чрез 9 програми, 7 от които оперативни. В допълнение към този ресурс ние ще можем да ползваме и допълнителен ресурси, това са директните плащания по селскостопанска политика, ресурс по механизъм за свързване с Европа, който е съществен, европейско териториално сътрудничество и една нова програма, която е Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

Какво ще се случи и какъв ще бъде ефектът върху нашата икономика, ако ние успеем ефективно, казвам ефективно – това е много важен момент, да се възползваме от тези европейски пари и успеем до 2020 година да разплатим поне 95% от този ресурс? Виждате, това са ефектите, които са изчислени от макроикономическия модел „Сибил“, реалният ефект върху брутния вътрешен продукт и неговото нарастване 8,7% от това ще се дължи от ефекта на европейските пари. Частните инвестиции, тяхното увеличение 43,1% ще бъдат отново благодарение на тези пари, както ефекта върху публичните инвестиции, който ще бъде 32%. По отношение на заетост, ако ние наистина успеем максимално добре да се възползваме увеличението от 6% ще се дължи на тези проекти, а увеличението на номиналната средна работна заплата към 2020 година, 37% от това увеличение ще бъдат отново благодарение на европейските проекти.

За какво ще получим пари? По-тясната интеграция с Европа по отношение на доходи, по отношение на качество на социалните услуги е ключов приоритет. Поради тази причина образованието, заетостта и здравеопазването са основните приоритети и за приобщаващ растеж. Стратегически приоритет № 2, за да получим една по-добра конкурентоспособност на нашата икономика ние трябва да инвестираме в иновации, в научни изследвания и в правилните инвестиции така, че да можем да постигнем интелигентен растеж. За устойчив растеж ние залагаме на транспортната свързаност и на енергийно ефективна икономика. И един изключително важен приоритет това е добро управление и достъп до качествени административни услуги. Това ще промени наистина средата за правене на бизнес в страната.

Както споменах ние имаме 7 оперативни програми и 2 допълнителни програми, които са: Програмата за развитие на селските райони и Програма за морско дело и рибарство. Те са познати на много от Вас. Имаме една нова програма, която е Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. Това отново показва колко е важно образованието за постигането на растеж в нашата икономика. В Споразумението за партньорство можете да се запознаете с повече детайли. Общата сума на тези програми е 9 милиарда 849 милиона евро.

Показали сме как инвестициите в един сектор, по какъв начин отделните оперативни програми си взаимодействат така, че ние да постигнем максимален ефект. Например, в сектор „Образование“, за модернизация на здравната инфраструктура ще ползваме средства от Оперативна програма „Региони в растеж“. Оттам ще се финансира и високо технологичното оборудване, което ще ползват нашите болници, както и Спешната помощ. От Програма „Развитие на човешките ресурси“ лекарите и медицинският персонал ще могат да получат допълнителни средства за квалификация. По Програма „Добро управление“ ще финансираме така необходимото електронно здравеопазване, електронна здравна карта, а от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ ще се насочим към студентите, които се подготвят да поемат щафетата в медицинския сектор.

Ще видите и взаимодействието на програмите по отношение на потенциалните бенефициенти. Например за студенти и докторанти те могат да ползват средства от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, това са стипендии, студентски практики, участие в научни проекти и разработки. От Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ тези

студенти, които имат предприемачески дух ще могат да ползват техническа помощ за разработване на проекти, за тяхната идея, както и за тяхната реализация. Тук попадат и средствата за младежка безработица. От Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ ще се ползват средства за стартиращи компании.

Нееднократно сме заявявали, че тези пари ще могат единствено да имат своя ефект върху икономиката, ако те се ползват ефективно. България пое ангажименти да извърши определени реформи. Част от тези реформи имат хоризонтално въздействие, тоест – те са важни за абсолютно всички оперативни програми, това са т.нар. хоризонтални реформи. Други от тях имат определено въздействие върху определени сектори. От хоризонталните реформи имаме 7 условия, от които 5 са изпълнение, но 2 са частично изпълнени. Тук по-важната е Стратегията за обществените поръчки, която има 3 основни акцента. Първият акцент е хармонизиране на нормативната база с новото законодателство на Европейския съюз в областта на обществените поръчки. Вторият важен аспект е изграждане на силен административен капацитет не само на тези, които контролират този процес „Агенцията за обществени поръчки“ и управляващи органи, но също така и на бенефициентите, които ползват този европейски ресурс. И разбира се третият изключително важен аспект е въвеждането на прозрачни и ефективни процедури, включително и система за електронни обществени поръчки.

По отношение на секторните реформи имаме 35 условия, от които 15 са изпълнени и 20 са частично изпълнени или неизпълнени. Указали сме на някои от секторите, за които трябва да положим усилия за тези реформи, като правило до декември 2016 година да имаме напредък в изпълнението на тези реформи. Какво ще се случи, ако ние не успеем? По отношение на хоризонталните реформи, например обществените поръчки Европейската комисия ще има правото да спре средствата по всички оперативни програми, докато секторните реформи имат отношение към определена оперативна програма или определен приоритет в оперативната програма.

Какво следва оттук нататък? Бих казала, че работа тепърва започва. Основен приоритет е одобрение на оперативните програми. През периода май-юни бяха изпратени проекти на всички оперативни програми с изключение на Програмата за морско дело и рибарство, която се очаква да бъде изпратена през месец септември тази година. Получихме вече коментари от Европейската комисия по някои от оперативните програми. Очакваме до края на другата седмица да получим техните коментари по всички оперативни програми. Оттук нататък ние започваме работа с Европейската комисия и с ресорните министерства, за да видим какво можем да направим, за да отразим тези коментари.

По план очакваме втората половина на месец септември да проведем консултации с Европейската комисия, като целта ще бъде да финализираме тези оперативни програми. Поемам ангажимента да направим всичко възможно да постигнем тази цел, надявам се да успеем.

Междувременно имаме възможност да стартираме процедури за реално изпълнение, въпреки че нямаме в момента оперативни програми, проекти, които са добре подготвени, където имаме добър опит до момента, например сектор „Транспорт“, проекти в метрото, проекти по Програмата за развитие на човешките ресурси. Те могат да бъдат стартирани предварително, разбира се с бюджетни

средства. За тази цел, ако се реши да се мине към този подход трябва да бъдат заложени средства в бюджета. Когато оперативната програма бъде одобрена тогава ние ще можем да поискаме тези средства от Европа.

Третият основен момент е одобрение на системите за управление и контрол на управляващите органи, т.нар. процес на акредитация. Има изготвен план този процес да се случи. Надяваме се до началото на следващата година те да бъдат акредитирани, така че да могат реално да започват да разплащат средствата по оперативните програми.

Благодаря Ви за вниманието!